

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی

عنوان:

تحلیل عناصر زیبایی شناختی در اشعار
فرخی یزدی

به کوشش:

علمدار زینت پور

استاد راهنما:

دکتر اکبر صیادکوه

زمستان ۸۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خدا

اظهار نامه

اینجانب علمدار زینت پور دانشجوی رشته ی زبان و ادبیات فارسی دانشکده ی ادبیات و علوم انسانی اظهار می کنم که این پایان نامه حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده کرده ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشته ام. همچنین اظهار می کنم که تحقیق و موضوع پایان نامه ام تکراری نیست و تعهد می نمایم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین نامه مالکیت فکری و معنوی متعلق به دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: علمدار زینت پور

تاریخ و امضا:

به نام خدا

تحلیل عناصر زیبایی شناختی در اشعار فرخی یزدی

به کوشش:

علمدار زینت پور

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی
از فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه ی کارشناسی ارشد

در رشته ی:

زبان و ادبیات فارسی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته ی پایان نامه با درجه: -----

دکتر اکبر صیاد کوه دانش یار بخش زبان و ادبیات فارسی (رئیس کمیته)

دکتر محمدرضا امینی دانش یار بخش زبان و ادبیات فارسی (استاد مشاور)

دکتر سعید حسام پور دانش یار بخش زبان و ادبیات فارسی (استاد مشاور)

اسفند ۱۳۸۹

تقدیم به:

همسر فداکار و فرزندان دلبندم

که یار و مشوق من در پیمودن این راه بودند.

سپاسگزاری

چه زیبا و ارزشمند است گل سپاس! به ویژه اگر نثار آن کس شود که لایقش باشد. سپاسم نثار کسانی است که منبع فکر و معلم اخلاق و استاد علم باشد و من هم در دره فرو دست قله آنها افتخار تلمذ دارم. سپاس محضر استاد فرزانه **جناب دکتر اکبر صیادکوه** که کاسه ی پرظرفیت تحملش هرگز از آب شرمگین مزاحمت‌های این حقیر پر نشد و با چراغ راهنمایی‌هایش وجود تاریکم را روشنایی بخشید. و سپاسی دیگر نثار استاد بزرگ **جناب دکتر امینی** که ساعتها در محضرش از چشمه‌ی زلال اندیشه اش بهره‌ها بردم. و همچنین از استاد مهربان و دوست داشتنی **جناب دکتر حسام پور** که زبانم از صحبت درباره ی ایشان قاصر است، سپاسگزارم.

چکیده

بررسی بن مایه‌های زیبایی شناسی در غزلیات فرخی یزدی

به کوشش:

علمدار زینت پور

میرزا محمد فرخی یزدی از شاعران پرآوازه‌ی معاصر است که در بین هم عصران خود در حوزه‌ی غزل سرایی به دلیل آوردن ترکیبات تازه و آمیختن آن با مضامین سیاسی سرآمد بود. فرخی بی‌مهاباتر از سایر روشنفکران با زبان شعر به مبارزه علیه استبداد رضاخانی پرداخت. از نظر فکری سوسیالیست مآب و طرفدار کارگر و رنج‌بر است. او بیشتر غزل سراسر و سیمای واقعی خود را در غزلیاتش انعکاس داده است. وی در میان شاعران قدیم، بیشتر از سعدی و مسعود سعد بهره برده است، هر چند اثر تقلید در اشعارش آشکار نیست، محتوای غزلیات او را اغلب مسائل سیاسی و اجتماعی دربرمی‌گیرد. از آنجا که میزان و شیوه‌ی استفاده‌ی شاعران از صور خیال در ارائه‌ی هنری آثار آنان تأثیر فراوان دارد، در این پایان‌نامه قصد بر آن بوده است که میزان و شیوه‌ی بهره‌مندی فرخی یزدی را از این امکانات هنری بررسی نماییم و به شگردهای هنری وی بپردازیم.

این پایان‌نامه در ۴ فصل و یک نتیجه‌گیری تدوین گردیده است: فصل نخست با عنوان مقدمه و کلیات که به مباحث مقدماتی برای ورود به متن اصلی پژوهش اختصاص یافته است و موارد زیر را در بر می‌گیرد: ۱- مقدمه، ۲- اهمیت پژوهش، ۳- اهداف پژوهش، ۴- مروری بر تحقیقات پیشین، ۵- روش تحقیق. فصل دوم به نگاه اجمالی بر زندگانی و ویژگی غزلیات فرخی اختصاص یافته است. در فصل سوم، نگاهی مختصر به بیان و بدیع دارد. فصل چهارم که اصلی‌ترین بخش پایان‌نامه است، به بررسی بن مایه‌های زیبایی شناسی در غزلیات فرخی پرداخته‌ام. فصل پایانی رساله هم به نتیجه‌گیری اختصاص یافته است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه و کلیات

- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۲-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق ۳
- ۳-۱- اهداف تحقیق ۳
- ۴-۱- پیشینه تحقیق ۴
- ۵-۱- روش تحقیق ۴

فصل دوم: شرح احوال و ویژگی غزلیات فرخی

- ۱-۲- شرح احوال فرخی یزدی ۷
- ۲-۲- ویژگی غزلیات فرخی ۹

فصل سوم: نگاهی مختصر به بن‌مایه‌های زیبایی‌شناسی

- ۱-۳- بیان ۱۵
- ۱-۱-۳- تشبیه ۱۵
- ۱-۱-۱-۳- تشبیه حسی و غیر حسی ۱۶
- ۲-۱-۱-۳- تشبیه خیالی و وهمی ۱۷
- ۳-۱-۱-۳- تشبیه مفرد - مرکب - مقید ۱۸
- ۴-۱-۱-۳- تشبیه تفضیل ۱۹
- ۵-۱-۱-۳- تشبیه مشروط ۱۹
- ۶-۱-۱-۳- تشبیه مضمّر ۱۹
- ۷-۱-۱-۳- تشبیه عکس ۱۹
- ۸-۱-۱-۳- تشبیه جمع ۲۰
- ۹-۱-۱-۳- تشبیه تسویه ۲۰
- ۱۰-۱-۱-۳- تشبیه بلیغ ۲۰
- ۲-۱-۳- استعاره ۲۱

- ۲۱..... ۳-۱-۲-۱- استعاره مصرحه
- ۲۱..... ۳-۱-۲-۱-۱- استعاره مصرحه مجرده
- ۲۱..... ۳-۱-۲-۱-۲- استعاره مصرحه مرشحه
- ۲۲..... ۳-۱-۲-۱-۳- استعاره مصرحه مطلقه
- ۲۲..... ۳-۱-۲-۲- استعاره مکینه
- ۲۲..... ۳-۱-۳- مجاز
- ۲۳..... ۳-۱-۳-۱- انواع علاقه‌های مجاز
- ۲۳..... ۳-۱-۳-۱-۱- علاقه کل و جزء
- ۲۳..... ۳-۱-۳-۱-۲- علاقه جزء و کل
- ۲۳..... ۳-۱-۳-۱-۳- علاقه حال و محل
- ۲۳..... ۳-۱-۳-۱-۴- علاقه محل و حال
- ۲۴..... ۳-۱-۳-۱-۵- علاقه لازم و ملزوم
- ۲۴..... ۳-۱-۳-۱-۶- علاقه علت و معلول
- ۲۴..... ۳-۱-۳-۱-۷- علاقه عموم و خصوص
- ۲۴..... ۳-۱-۳-۱-۸- علاقه جنسی
- ۲۵..... ۳-۱-۴- کنایه
- ۲۵..... ۳-۲- بدیع
- ۲۵..... ۳-۲-۱- بدیع لفظی
- ۲۵..... ۳-۱-۲-۱- سجع
- ۲۵..... ۳-۱-۱-۲- سجع متواری
- ۲۶..... ۳-۱-۱-۲- سجع مطرف
- ۲۶..... ۳-۱-۱-۲- سجع متوازن
- ۲۶..... ۳-۱-۲-۲- موازنه
- ۲۶..... ۳-۱-۲-۳- ترصیع
- ۲۶..... ۳-۱-۲-۴- جناس
- ۲۶..... ۳-۱-۲-۴- جناس تام
- ۲۷..... ۳-۱-۲-۴- جناس ناقص
- ۲۷..... ۳-۱-۲-۴- جناس زاید
- ۲۷..... ۳-۱-۲-۴- جناس مزید
- ۲۷..... ۳-۱-۲-۴- جناس مرکب
- ۲۸..... ۳-۱-۲-۴- جناس مطرف
- ۲۸..... ۳-۱-۲-۴- جناس مضارع

۲۸ جناس خط ۸-۴-۱-۲-۳
۲۸ جناس لفظ ۹-۴-۱-۲-۳
۲۹ جناس اشتقاق ۱۰-۴-۱-۲-۳
۲۹ جناس شبه اشتقاق ۱۱-۴-۱-۲-۳
۲۹ قلب (مقلوب) ۵-۱-۲-۳
۳۰ رد الصدر الى العجز ۶-۱-۲-۳
۳۰ ردالعجز الى الصدر ۷-۱-۲-۳
۳۰ طرد يا عكس ۸-۱-۲-۳
۳۰ ردالقافيه ۹-۱-۲-۳
۳۱ بدیع معنوی ۲-۲-۳
۳۱ مبالغه و اغراق ۱-۲-۲-۳
۳۱ ايهام ۲-۲-۲-۳
۳۱ ايهام تناسب ۳-۲-۲-۳
۳۲ تضاد (طباق) ۴-۲-۲-۳
۳۲ لف و نشر ۵-۲-۲-۳
۳۳ جمع ۶-۲-۲-۳
۳۳ تفريق ۷-۲-۲-۳
۳۳ تقسيم ۸-۲-۲-۳
۳۴ تجاهل العارف ۹-۲-۲-۳
۳۴ سياقه الاعداد ۱۰-۲-۲-۳
۳۴ تنسيق الصفات ۱۱-۲-۲-۳
۳۴ حسن تعليل ۱۲-۲-۲-۳
۳۵ تمثيل ۱۳-۲-۲-۳
۳۵ تلميح ۱۴-۲-۲-۳

فصل چهارم: بررسی بن مایه‌های زیبایی شناسی در غزلیات فرخی

۳۷ بیان ۱-۴
۳۷ تشبیه ۱-۱-۴
۳۷ تشبیه بلیغ ۱-۱-۱-۴
۵۴ تشبیه تمثیل ۲-۱-۱-۴
۵۵ تشبیه جمع ۳-۱-۱-۴
۵۵ تشبیه خیالی ۴-۱-۱-۴

- ۵۵..... ۴-۱-۱-۵- تشبیه مرسل
- ۵۹..... ۴-۱-۱-۶- تشبیه مرکب
- ۶۱..... ۴-۱-۱-۷- تشبیه مضمّر
- ۶۳..... ۴-۱-۱-۸- تشبیه مطلق
- ۶۴..... ۴-۱-۱-۹- تشبیه مقید
- ۶۵..... ۴-۱-۱-۱۰- تشبیه وهمی
- ۶۵..... ۴-۱-۲- استعاره
- ۶۶..... ۴-۱-۲-۱- استعاره مصرحه
- ۶۶..... ۴-۱-۲-۱- مصرحه مجردة
- ۶۸..... ۴-۱-۲-۲- مصرحه مرشحه
- ۷۱..... ۴-۱-۲-۳- مصرحه مطلقه
- ۷۲..... ۴-۲-۱-۲- استعاره مکنیه
- ۷۸..... ۴-۱-۳- کنایه
- ۸۵..... ۴-۱-۴- مجاز
- ۸۷..... ۴-۲- بدیع
- ۸۷..... ۴-۲-۱- بدیع لفظی
- ۸۷..... ۴-۱-۲-۱- جناس
- ۸۸..... ۴-۱-۱-۲- جناس خط
- ۸۹..... ۴-۱-۱-۲- جناس تام
- ۹۲..... ۴-۱-۱-۳- جناس زائد
- ۹۸..... ۴-۱-۱-۴- جناس مرکب
- ۱۰۰..... ۴-۱-۱-۵- جناس ناقص (اختلاف در حرکت)
- ۱۰۱..... ۴-۱-۱-۶- جناس اختلافی (اختلاف در حروف)
- ۱۰۵..... ۴-۱-۱-۷- جناس اشتقاق
- ۱۰۷..... ۴-۱-۲- تکرار
- ۱۰۹..... ۴-۱-۲-۳- سجع
- ۱۰۹..... ۴-۱-۱-۳- سجع متوازی
- ۱۱۱..... ۴-۱-۲-۳- سجع مطرف
- ۱۱۱..... ۴-۱-۲- ردالقافیه
- ۱۱۳..... ۴-۱-۲-۵- عکس و طرد
- ۱۱۴..... ۴-۱-۲-۶- واج آرایبی
- ۱۱۷..... ۴-۱-۲-۷- تشابهه الاطراف (ردالعجز الی الصدر)

۱۱۷ بازی با اعداد -۸-۱-۲-۴
۱۱۸ ردالصدر الى العجز -۹-۱-۲-۴
۱۱۹ بدیع معنوی -۲-۲-۲-۴
۱۲۰ تضاد (طباق) -۱-۲-۲-۴
۱۲۹ مراعات نظیر -۲-۲-۲-۴
۱۳۶ ایهام -۳-۲-۲-۴
۱۳۷ ایهام تناسب -۴-۲-۲-۴
۱۳۸ تجاهل العارف -۵-۲-۲-۴
۱۳۸ اغراق -۶-۲-۲-۴
۱۴۰ تنسيق الصفات -۷-۲-۲-۴
۱۴۰ تلمیح -۸-۲-۲-۴
۱۴۳ جمع و تقسیم -۹-۲-۲-۴
۱۴۳ تقسیم -۱۰-۲-۲-۴
۱۴۳ ذم شبیه به مدح -۱۱-۲-۲-۴
۱۴۴ جمع -۱۲-۲-۲-۴
۱۴۵ حس آمیزی -۱۳-۲-۲-۴
۱۴۵ حصر (قصر) -۱۴-۲-۲-۴
۱۴۸ حسن تعلیل -۱۵-۲-۲-۴
۱۴۹ لف نشر -۱۶-۲-۲-۴
۱۴۹ متناقض نما (پارادوکس) -۱۷-۲-۲-۴

فصل پنجم: نتیجه گیری

۱۵۲ نتیجه گیری
۱۵۵ فهرست منابع

فصل اول

مقدمه و کلیات

۱-۱- مقدمه

میرزا محمد، متخلص به فرخی، فرزند ابراهیم سمسار یزدی در سال ۱۳۰۶ هجری قمری در یزد متولد شد. تحصیلات مقدماتی را در مدرسه‌ی مرسلین انگلیسی‌های یزد به پایان رسانید؛ ظاهراً تحصیلات فرخی یزدی تا حدود ۱۶ سالگی پایان یافته، زیرا در همین دوران به مناسبت شعری که به مخالفت اولیای مدرسه سرود از مدرسه اخراج شد. به هر حال ذوق و استعداد شعری فرخی در همان اوان نمودار بود و اشعار بکر با مضامین تازه می‌سرود. سروده‌های او بیشتر از اندیشه‌های سیاسی و همچنین محیط و مسائل اجتماعی عصر او نشأت گرفته است. معمولاً شعر هر شاعری بازتاب محیط همان عصر است و ویژگیهای آن عصر را می‌نمایاند، شعر فرخی هم زاینده سیاست و تنشهای سیاسی و اجتماعی عصر وی است.

فرخی اندیشه‌های خود را بیشتر در قالب غزل، رباعی و مسمط می‌ریزد و از همان قوالب و اصطلاحات قدیم استفاده می‌کند اما بعضی از ابیات و غزل‌های او نازک خیالها و مضمون جویبه‌های دوره صفویه و شعرای سبک هندی را به خاطر می‌آورد؛ ضمن این که فرخی مفهوم و مضمون این اصطلاحات و نازک را به حوزه‌ی مسائل اجتماعی و سیاسی می‌کشاند و بر ظرافت و زیبایی سخن خویش می‌افزاید و از آن تصویری می‌سازد آینه‌گون که از یک سوی تخیل او را به ظهور می‌رساند و از سوی دیگر محیط و مسایل اجتماعی و سیاسی زمان خود را به مردم معرفی می‌کند و بدین ترتیب ضربه‌ای بر پیکره‌ی استبداد کاری فرود می‌آورد.

شگردهای بلاغی در اشعار فرخی یزدی گاهی محسوس و آشکار و گاهی هم در لایه‌های زیرین بیان ظلم ستیز او و یا در زیر اندیشه‌های چند توی وی پنهان است. بر این اساس و با توجه به اینکه فرخی در حوزه‌ی ادبیات مقاومت و سیاسی

در میان شاعران پارسی زمین متمایز و از همه مهمتر نفوذ سخنش بر مخاطب بر هیچ مخاطبی پوشیده نمی ماند، سزاوار است شگردهای بلاغی اشعار او کاویده شود و بویژه جستجو و کاوش کنیم که با بهره گیری از چه ابزارهایی بر نفوذ و تأثیر سخن خود افزوده است.

۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق

فرخی یزدی در میان شاعرانی که جنبه‌های سیاسی و اجتماعی بویژه مقاومت در اشعار آنان برجسته است، جایگاه مهمی دارد. او کسی است که مدت‌ها از عمر خود را در زندان گذراند و برای جلوگیری از تأثیر سخن او لبانش را دوختند. در هر حال فرخی شاعری است که در حوزه‌ی مربوط به خود، از جمله نوآوران و صاحب نظران به شمار می آید.

بر اساس جستجوهایی که انجام پذیرفت هیچ پژوهشی تاکنون در زمینه شگردهای هنری و زیبایی شناسی فرخی صورت نگرفته است در حالی که دریافت چنین شگردهایی در پژوهش‌های ادبی جایگاه با ارزشی دارد. به شعر فرخی، به ویژه در دوره‌ی استبداد پهلوی، رویکرد فراوانی بوده است و زبانش در بین مردم بویژه طبقه‌اندیشمندان سیاسی تأثیر زیادی می‌گذاشت بررسی راز و رمز این تأثیر گذاری ضرورتی است که این پایان نامه برای تبیین آن نگاشته شد.

۱-۳- اهداف تحقیق

- ۱ - بررسی شگردهای فرخی در تأثیر افزایی سخن؛
- ۲ - نقش صور خیال در تأثیر افزایی سخن فرخی؛
- ۳ - بررسی میزان نوآوری‌های فرخی؛
- ۴ - فرخی از کدامیک از عناصر خیال بهره‌ی بیشتری برده است و این موضوع چه پیوندی با اهداف شاعر و زمانه‌ی وی دارد؟

۵ - نشان دادن جلوه‌های زیبایی در شعر.

۴-۱- پیشینه تحقیق

موضوع این پایان نامه بیشتر در حوزه ی نقد زیبایی شناسی و بلاغی قرار می‌گیرد و بالطبع در این حوزه تاکنون کارهای متعددی سراغ داریم برای نمونه می‌توان از آثاری چون «سفر در مه» از دکتر نامداریان، امیرزاده کاستی‌ها از دکتر پروین سلاجقه؛ مقدمه‌ای بر نقد زیبایی شناسی سعدی از دکتر صیاد کوه؛ بررسی صور خیال در شعر پارسی از دکتر شفیع کدکنی و... و البته این حوزه از نقد طرفداران بسیاری دارد و دامنه ی پژوهش‌های مربوط به این حوزه روز به روز در جهان و ایران رو به گسترش است. البته تاکنون شعر فرخی یزدی از این حیث مورد بررسی قرار نگرفته است و بیشتر پژوهندگان توجه‌شان را معطوف مسائل اجتماعی و سیاسی اشعار وی کرده‌اند؛ از دیدگاه نقد زیبایی شناسی بلاغی بدان کسی ننگریسته است و به همین علت این پایان نامه عهده دار بررسی این وجه از اشعار فرخی شده است.

۵-۱- روش تحقیق

این پژوهش از گونه ی کتابخانه‌ای و سند پژوهشی به شمار می‌آید و شامل مراحل زیر است:

الف - مطالعه ی کتاب‌های تذکره و تاریخ ادبیات و دیگر آثاری که راجع به زندگی، و احوال و آثار این شاعر تاکنون نوشته شده است، برای آگاهی بیشتر از شرایط اجتماعی - سیاسی، خانوادگی و شخصیتی وی.

ب - مطالعه دقیق اشعار بازمانده در دیوان فرخی یزدی که با کوشش آقای حسین مکی در سال ۱۳۶۳ به چاپ رسیده است.

پ - یادداشت برداری از گونه‌های مختلف صور بلاغی و شگردهای تأثیر افزایی

موجود در شعرهای فرخی.

ت - دسته بندی کردن بر اساس صور خیال.

ث - تحلیل و نتیجه گیری از موضوع.

فصل دوم

شرح احوال و ویژگی غزلیات فرخی

۱-۲ شرح احوال فرخی یزدی

میرزا محمد فرخی یزدی فرزند محمدابراهیم در سال ۱۳۰۶ ه.ق در شهر یزد متولد شد. او در یک خانواده فقیر پرورش یافت و تحصیلات مقدماتی را در مدرسه مرسلین انگلیسی یزد به پایان رسانید. استعداد شاعری فرخی از همان دوران نوجوانی از تبع پرورشش بروز کرد. وی در سن ۱۵ سالگی به مناسبت اشعاری که سروده بود از مدرسه اخراج شد. فرخی مدتی به کارگری مشغول بود و در همان ابتدای شکل گیری مشروطیت به گروه آزادی خواهان پیوست.

در نوروز ۱۲۸۹ که ضیغم الدوله قشقایی حاکم یزد بود مسمطی ساخته که در آن خطاب به حکمرانان چنین گفته بود:

عید جم شد ای فریدون خوبت ایران پرست مستبدی خوی ضحاک است، این خو، نه زدست

این اشعار در مجمع حزب دموکرات خوانده شد و خبر آن به گوش حکمران رسید؛ فرمان داد لبان او را با سوزن و نخ دوختند و به زندان افکندند. وی در همان حالت لب دوخته بر دیوار زندان نوشت:

به زندان نگرده اگر عمر طی من و ضیغم الدوله و ملک ری

به آزادی ار شد مرا بخت یار برآرم از آن بختیاری دمار

و سپس از زندان گریخت. شاعر در تهران به یکباره در صف مبارزان ملی قرار گرفت و اشعار و مقالات مهیجی در نشریات منتشر کرد.

فرخی در اوایل جنگ جهانی اول به بین النهرین رفت و چون تحت تعقیب انگلیسیان بود با پای پیاده از بیراهه به موصل رفت و از آنجا به ایران آمد. وی در راه مورد حمله آدم کشان قفقازی قرار گرفت ولی جان سالم به در برد. هنگامی که وثوق الدوله عامل معروف سیاست انگلیس، در سال ۱۲۹۸ ش. قرارداد شوم خود را با

انگلستان امضا کرد همه آزادی خواهان روشن فکر و اغلب شاعران بر ضد آن قرار داد دست به اعتراض زدند در آن موقع صدای فرخی نیز به مخالفت دولت و ثوق الدوله و اربابان او بلند شد و در اثر این مخالفت‌ها مدتی به زندان افتاد و اشعاری از دریای موج طبعش به ساحل ظهور افتاد:

داد! که دستور دیوخوای زیبایی داد کشور جم را به باد بی هنری داد
داد قراری که بی قراری ملت زان به فلک می‌رسد ز ولوله و داد
کاش یکی بردی این پیام به دستور که‌ای زقرار تو داد و عهد تو فریاد...

دولت و ثوق الدوله در برابر افکار عامه شکست خورد و قرار داد لغو گردید. فرخی در سال ۱۳۰۰ ش. روزنامه طوفان را که یکی از جراید خوب و موثر آن زمان بود انتشار داد، این روزنامه که با لحن تند و بی پروای خود واقعاً طوفان به پا کرده بود بارها تعطیل شد. در ۸ سال مدت انتشار خود پانزده بار توقیف و مدیر و صاحب امتیاز آن به دادگاه کشیده شد. فرخی در سال ۱۳۰۶ همراه هیئتی برای شرکت در جشن دهمین سال انقلاب اکتبر از ایران به مسکو رفت و غزلی خطاب به مردم شوروی سرود.

فرخی در بازگشت به ایران سفرنامه خود را در روزنامه طوفان منتشر کرد و در آن از پیشرفتهای اجتماعی روسیه سخن گفت که در نتیجه این نوشته‌ها روزنامه توقیف و سفرنامه ناتمام ماند و خود به زندان افکنده شد. وی شب ۱۴ فروردین ماه ۱۳۱۶ به قصد خودکشی تریاک خورد و اشعاری بر دیوار زندان نوشت؛ اما پاسی از شب گذشته بود زندانبانان باخبر شدند و او را از مرگ نجات دادند و متهم را به زندان شهربانی انتقال دادند. شاعر در جلسات محاکمه پیوسته خاموش بود و حکم دادگاه را امضا نکرد و به حبس طولانی محکوم شد. وی در زندان این اشعار را سرود:

پیش‌دشمن سپر افکندن من هست محال در ره دوست اگر آماج گه تیر شوم
جوهرم هست و برش دارم و ماندم به غلاف چون نخواهم کج و خونریز چو شمشیر شوم

فرخی یزدی مدتی در زندان تنها بود تا بیمار شد؛ او را به بیمارستان زندان